

Tvorba myšlenkové mapy k tématu - teoretický základ

V myšlenkových mapách se vyjadřují souvislosti pomocí rozložení textu na stránce, využitím obrázků a propojovacích čar. Hlavní větve, začínající v centru (jádro problému), se dělí na další a vzniká tak jakýsi strom, odpovídající svojí košatostí a znázorněním důležitosti velikosti našich myšlenek a řešeného problému.

Myšlenkových map lze ve výuce předmětů využít například jako podkladů pro diskuse, k analýze problémů nebo jako způsobu záznamu výuky. Díky myšlenkovým mapám se mohou žáci lépe zorientovat v probírané látce a rozlišit klíčové a doplňující informace. Učivo zaznamenané ve struktuře myšlenkových map se žákům lépe vybavuje a umožňuje postup od obecných informací ke specifickým. Myšlenkové mapy mohou být vhodnou formou výuky pro žáky s poruchami učení.

Postup tvorby myšlenkové mapy:

- Do středu papíru umístěte hlavní téma (název nebo obrázek).
- Kolem hlavního tématu rozmístěte další související části a spojte je se středem čarami (hlavní větve).
- Hlavní větve můžete dále dělit dle potřeby.
- Grafickými symboly, barvami, obrázky apod. můžete vyjádřit další vztahy a zvýraznit podstatné .
- V mapě používejte spíše jednoslovná vyjádření, případně krátká slovní spojení. Hlavní síla myšlenkové mapy je ve strukturování a vizualizaci problému, nikoliv v množství textu

Vytvoříme MM k tématu LES.

Čím se lesní zvířata živí a kde bydlí

Pomůcky: obrazový materiál, obrázky jednotlivých zvířat, obrázky potravy

Popis činnosti:

Vrátíme se k velkému archu znázorňujícímu les s lesními zvířaty a podle obrázku i podle předchozích znalostí si zopakujeme, kde si jednotlivá zvířata stavějí svá obydlí - liška a jezevec bydlí v noře, myška v díře, sova na stromě, divoké prase v houští a nebo na pasekách, kuna v dutinách stromů...

Na koberci jsou na jedné straně připravené obrázky jednotlivých lesních zvířat a na druhé straně potrava pro lesní zvěř. Každé zvíře se ovšem živí něčím jiným. Dokážeme určit, která potrava patří jednotlivým zvířatům? Děti na základě předchozího prohlížení Encyklopedie myslivosti a vyprávění nad knihou a za pomoci slovní nápovědi učitelky přiřazují obrázky s potravou k obrázkům zvířat (liška - hmyz, měkkýši, rostliny, prase divoké - lesní plody, kořínky, hmyz apod.).

Počítání s lesními zvířátky

Krátké povídání o lese – v lese musí být ticho

- hra na sluchové vnímání – žáci leží na lavici, vstanou vždy, když slyší smluvené číslo – 14, 27, 9, ...); učitel žáky chválí, povzbuzuje;
- hmatová zkouška – žáci rozdělení do dvou družstev po čtyřech; na papírových listech ze stromu jsou vyryté číslice – jedno družstvo poznává podle hmatu číslice, druhé kontroluje a vyhodnocuje. Pokud družstvo pozná z deseti čísel alespoň sedm, získá žluté kolečko – žeton (ke konci projektového týdne vyhodnocení počtu žetonů).

Víte, že jste při počítání ani nezapomněly, že nás navštívil lesní skřítek a přinesl nám dvě obálky z lesního světa? Je na nich rozstříhaná houba. Poznáte ji? Ano, je to muchomůrka – které jiné houby znáte? Naším úkolem je příklady na částech houby vypočítat, vybarvit a ve skupinách houbu poskládat.

- procvičování sčítání a odčítání v oboru do dvaceti;
- barevné počítání;
- sestavení houby – kooperace;
- společné vyhodnocení úkolu; hodnocení práce druhých i své vlastní.

Uvolnění - hra na sovy

Pomůcky: obrázek sovy

Popis činnosti:

Učitelka připevní na stěnu velký obrázek sovy a vypráví dětem některá specifika o sovách - umí otočit hlavu o 180 stupňů, mají výborný zrak, když letí, nejsou vůbec slyšet, protože mají velmi jemná peříčka (ukázka sovího peří), mají velkou sílu v nohách a drápech, které potřebují k ulovení své kořisti, ale také aby mohly sedět na větvích stromů.

Hra „na sovy“ - děti-sovy sedí na koberci s nohama snožmo. Nejprve otáčí hlavu na jednu a na druhou stranu nejvíce, jak to jde, pak mrkají pomalu očima, protáhnou si nohy a procvičí dráčky (krčení a natahování prstů), protřepou si křídla (ruce) a zamávají s nimi, nakonec se postaví a proletí po lese (po třídě), ale potichoučku, aby nebyly vůbec slyšet, a nevyplašily tak svou kořist. Na závěr si sovy lehnou na koberec a odpočívají.

Soustředění - malování při hudbě

Rozvoj: sluch, představivost, sebevyjádření, osobní vztah k hudbě

Žáci poslouchají hudbu a malují přitom barvami abstraktní kompozici, která vyjadřuje jejich momentální pocity a dojmy z poslechu hudby. Malovat mohou štětcem nebo přímo rukama namočenýma do barev. Na závěr následuje reflexe a výstavka obrázků. Nahrávek s motivy lesa, přírody nebo zvuky zvířat je mnoho, např. P. H. Rameau: Zpěv ptáků, Smetana: Z českých luhů a hájů, M. Nyman: Magic Forest a další.

Zdroje:

http://wiki.rvp.cz/Knihovna/1.Pedagogicky_lexikon/M/My%C5%A1lenkov%C3%A9_mapy

ŠILHANOVÁ, Silvie. Les všemi smysly. *Metodický portál: Články* [online]. 23. 10. 2009, [cit. 2011-12-18]. Dostupný z WWW:
<<http://clanky.rvp.cz/clanek/c/S/6421/LES-VSEMI-SMYSLY.html>>. ISSN 1802-4785.

HOLOTOVÁ, Věra. Matematika s prvky ekologické výchovy. *Metodický portál: Články* [online]. 03. 11. 2011, [cit. 2011-12-18]. Dostupný z WWW:
<<http://clanky.rvp.cz/clanek/c/S/12633/MATEMATIKA-S-PRVKY-EKOLOGICKE-VYCHOVY.html>>. ISSN 1802-4785.

STRAKOVÁ, Miroslava. Proč les v noci nespí. *Metodický portál: Články* [online]. 09. 01. 2009, [cit. 2011-12-18]. Dostupný z WWW:
<<http://clanky.rvp.cz/clanek/c/P/2897/PROC-LES-V-NOCI-NESPI.html>>. ISSN 1802-4785.